

БАНДЕРІВЕЦЬ

Мені жодного разу в тюрмі не снилися жахіття. Найстрашніше, що мені снилося, що я завалюю сесію в університеті.

Коли я повернувся, то мій декан мене вітав, казав, що я — герой. А я йому відповів, що після років навчання на юридичному в нашому університеті мені навіть ФСБешні тюрми не страшні. Посміялися...

І після звільнення мене нічні жахіття не мучили. Декілька разів снилося, що я знову в тюрмі. Але уві сні думав. Ну, в тюрмі, ну, добре, ще рік посиджу. Бо рік — це ж не багато? У моїх співкамерників або довічне, або — років 30. А мені всього рік-другий...

Хоча це я потім навчився так філософськи до цього ставитися, а перші десять днів були найстрашнішим пеклом!

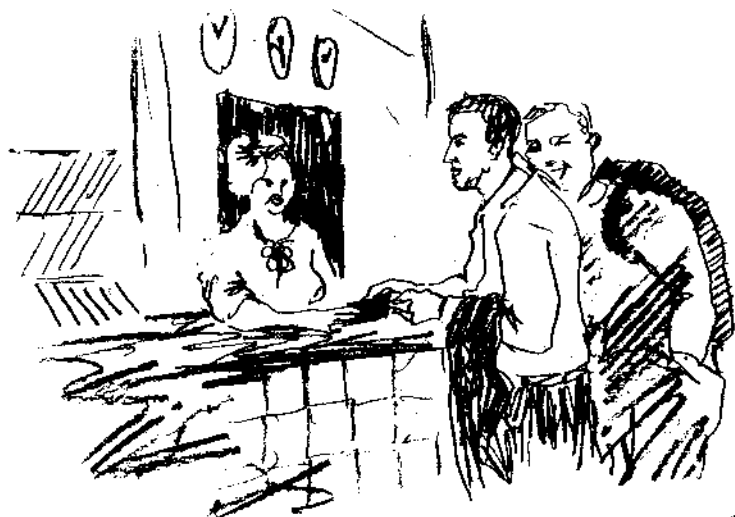
«Удар! Витримати ще один удар... Тільки б витримати двадцять перший... Сорок, може, і не витримаю, а ще один, двадцять другий точно витримаю... Вже ж двадцять три витримав і ще один-одненький зможу...» — так я думав, коли мене, львівського студента, катували ФСБешники, били ногами в живіт і по нирках, особливо старалися, коли били в пах.

За десять днів до того, коли я з другом збирався на підробітки в Росію, навіть у нічних жахіттях уявити собі не міг, що мене будуть лупцювати у ФСБ РФ.

Приїхали ми 5 травня 2014 року по обіді в Белгород. Погуляли там трохи, подивилися, взяли машину, щоб їхати до Курська, але не доїхали. Ніч змусила нас зупинитися в найближчому готелі. То таке дивне відчуття, ніби ми не 50 кілометрів уперед проїхали, а 20 років назад: сірі обшарпані стіни типового радянського готелю і тітонька-адміністраторка з тієї самої епохи... Але треба було десь переночувати, то ж зупинилися.

Та тітонька дуже здивувалася, що ми зі Львова, ще й перепитала. Тоді ми списали це виключно на цікавість. Хоча, може, так і було.

Дали ключі від номера, завели, показали ту кімнату і два радянські ліжка. З дороги були дуже втомлені, тому заснули навіть там — на незручних матрасах вузьких ліжок.

...То таке дивне відчуття, ніби ми не 50 кілометрів уперед проїхали, а 20 років назад: сірі обшарпані стіни типового радянського готелю і тітонька-адміністраторка з тієї самої епохи...

Засинаючи, ще не знали, який ранок нас чекає. Та й уявити не могли.

Прокинулися близько восьмої від наполегливого стуку у двері. Відчинив я. Не встиг роздивитися наших гостей, як почув:

— Уголовный розыск Российской Федерации. Ваша фамилия Яценко?

— Яценко.

— Нужно проверить ваши документы!

— Мы что-то нарушили?

— Обычная формальность, — сухо відповів поліцейський і мовчки чекав, поки ми візьмемо речі.

Нам дали декілька хвилин, щоб ми могли зібратися. Перша думка, якою я поділився з Богданом, що це через наші львівські паспорти.

Мабуть, жіночка на рецепції вирішила перестрахуватися і зателефонувала до поліцейських. Намагалися не нервувати, бо нічого не порушували. Крокували в райвідділок мовчки.

Мабуть, райвідділки однакові на всій території колишнього СНД. Це такі собі заповідники, у яких нічого не міняється десятиріччями. Звичайні кабінети, звичайні столи, звичайні поліцейські — таке, як і в нас. Усюди сірі обшарпані стіни, такі самі сірі люди.

Усе це нагадувало який-небудь низькопробний серіал російського виробництва про ментів.

Нас із Богданом привели разом, але допитували вже в різних кімнатах. Це ж загальне правило під час усіх затримань — співучасників або підозрюваних разом не допитують, щоб вони не змовлялися з приводу тактики захисту, не давали однакових свідчень.

Спочатку нічого особливого не питали: звідки їдете, куди їдете, де народилися, проживаєте, яка мета візиту. Чесно відповідали, що їдемо на переговори у справах, назвали адреси і людей, з якими мали зустрітися, їхні номери телефонів. Потім цим людям телефонували, перевіряли наші покази.

*Прокинулися близько восьмої
від наполегливого стукну у двері.*

Мені навіть здалося, що зараз нас відпустять, і все це буде просто прикритим гаянням часу. Не більше того.

Але сталося трохи інакше.

Коли завершилися стандартні запитання, то почалися загальні розмови «за політику».

— Как вы относитесь к событиям второго мая в Одессе?

— Конечно, это трагедия, погибло много людей. А людей всегда жаль, вне зависимости от их политических взглядов. Ведь жизнь человека — это наивысшая ценность, — мої відповіді були щирими, але намагався казати це в максимально толерантній формі.

— А о Майдане что скажете? Были на вашем Майдане? Не были?

— Был! — я зізнався майже без вагань, хоча було трохи страшно.

— И как вы там со своим Майданом живете?

— Нормально живем...